

ІСТОРИЧНИЙ
ОДЯГ
УКРАЇНКИ

UKRAINIAN
HISTORICAL
COSTUMES

ІСТОРИЧНИЙ ОДЯГ УКРАЇНКИ

ВИДАНО СТАРАННЯМ І КОШТОМ 64 ВІДДІЛУ
СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ В НЬЮ ЙОРКУ

Всі права застережені

HISTORICAL COSTUMES OF THE UKRAINIAN WOMAN

64th BRANCH
UKRAINIAN WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA

All rights reserved

“СЛОВО ПРО УКРАЇНКУ”

поема

ЛЕОНІДА ПОЛТАВИ

виголошують

БОГДАННА КЛЕЦОР — СВИТЛЯНА ЛУЦЬКА

Музичний Супровід

проф. БОГДАН ПЕРФЕЦЬКИЙ

Танки у виконанню

ТАНІ ЛЮТИК

Хореограф

ОЛЬГА ІВАСІВКА

Мистецьке оформлення

ОЛІМПІЯ ДОБРОВОЛЬСЬКА

SONG OF THE UKRAINIAN WOMAN

a poem by

LEONID POLTAVA

recitation by

BOHDANNA KLECOR — SWITLANA LUCKA

Musical Accompaniment by
Professor BOHDAN PERFECKY

Dances Performed by
TANIA LUTYK

Choreograph
OLHA IWASIWKA

Stage Direction by
OLIMPIA DOBROWOLSKA

Проектувала та відтворила
ХРИСТИНА ВОЄВІДКА

Вступне слово
АПОЛОНІЯ КНИШ

Research, collection of material
and the following descriptions
by
CHRISTINA VOYEVIDKA

Opening Address
APOLLONIA KNYSH

ОПИСИ-ПОЯСНЕННЯ ІСТОРИЧНИХ ОДЯГІВ

САРМАТСЬКИЙ

Це найдавніший одяг з цього показу — з 4 чи 3 сторіччя перед Народженням Христа. Вражає південносхідний вплив, хоча обличчя у жінок відкриті. Одяг складається з довгої білої сорочки з тонкої вовни, злученої парчевою стяжкою, і обшитої блакитними намистинами та золотими бляшками. Голова вкрита хустиною, яка спадає на плечі і обшита по краях. Між прикрасами-чільце та намисто з епіпетської пасти. На м'яке взуття нашиті коралики та золоті бляшки.

СТАРОРУСЬКІ

(Червоно-білий та чорно-білий)

Цей сдяг із 6 століття зроблений з набійки або мальованки, матеріялу, пиомєнного на ті часи. Взір вирізьблений на дереві й відбитий на полотні. Це звичайний, будєнный одяг слов'янок Руси. Нас вражає простота крою, невибагливість і його зручність. Крій звичайної сорочки, злученої мережкою із вставлєним клином з боків, для вигідного руху. Одяг дуже зручний для праці, переходів-мандрівок, як і ловів. Підперезаний шкіряним поясом, з до-чєплєним мішечком для підручних речей: креміння, ножиків чи гребінців. Одяг прикрашений золотими та бронзовими бляшками, мушлями і скляним намистом. На голові коси із вплєтєними кільцями, спіральні заушниці. На руках наручники-браслєти. На ногах онучі та постоли.

ОДЯГ КНЯЖНИ ОЛЬГИ

Цей чудовий старокняжний стрій відображує могутність і добробут Київської Держави 10 століття. Одяг складається з трьох головних частин. Туніка — з дуже довгим і цікавої форми рукавом. Підтягнений і зав'язаний вище ліктя, він творить „буф” а далі переходить у вузький рукав, з окремими парчевими нарукавниками. Поверх туніки — дальматика з широкими, всадженими округлою голівкою, рукавами. Вона вузька, вирізана боками, обшита широкою каймою-бортою, що, між ін. показує вплив Візантії. Оплечіє — широкий пояс із тієї борти, за яку заткано вишивану берегами хустину. Як відзнаку княжного роду, Ольга має на шиї гривню-рід коміра плетеного із золотого дроту. Верхня частина — це мантія з дорогої парчі, застібнена „фібулою” — пряжкою, округлою, на правому рамені. На голові — „мафорій” — серпанок, повитий округ шиї, кінці якого спущені на плечі. На це вдягнений наголовник-шапочка із червоного оксамиту, прикрашена перлами. Стемпа-корона платівчата, емалевана з коштовним камінням, викінчена перлами. На ногах — білі панчохи і прикрашені сап'янці.

БОЯРИНЯ XII СТ.

Одяг боярині Княжної Русі в суті мало відмінний від Ольгівського-княжого. Туніка і дальматика тут злучені в один стрій, з тим самим вузьким рукавом. Тканина переткана золотом, творить взір. Внизу — широкий пас матеріялу, покритого золотою сіткою, він заступає кайму чи то борту. Поверх — мантия з м'якого оксамиту, обведена вузькою золотою каймою, на раменах медальйони. „Фібула” заціплена по середині грудей, тому й накидка коротша спереду. Голову покриває — наголовник — на яким серпанок, завинений довкола шиї, одним кінцем спадає на праве рамено. Поверх рантуха-серпанка-чільце, діядема.

В руках хрест, символ глибоко закоріненої, християнської віри. На ногах м'які гостроносі капчики.

ОДЯГ МОЛОДОЇ ДВОРЯНКИ

Як бачимо, молоді дівчата у княжі часи красою і повагою строю мало відрізнялися від двірських дам.

Як і в попередніх строях, таж сама сорочка-туніка з нарукавниками. Дальматика — довга, що надає поважного вигляду. Круглий виріз довкола шиї обшитий широкою бортою, на зразок коміра. Передом спадає „оракій”, прикрашений напівшляхетним камінням. На рукавах — медальйони. Голова вкрита довгою, білою хусткою. На ногах легке і зграбне взуття.

ОДЯГ ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОЇ КНЯЖНИ

(дружини Романа Мстиславича)

Одяг не відрізняється від такогож Київського, де тоді був центр матеріальної і духової культури України. До речі, про широкі торговельні та ін. зв'язки тогочасної України-Руси свідчать, між ін., поховання жінок із київськими прикрасами аж на Помор'ї.

Особливістю цього одягу — золотий торбинковий ковток (викопаний у княжному Галичі). А в цілому він складається з притаманних тій добі частин.

Сорочка-туніка багато оздоблена. Виткані золотом нарукавники зашнуровані трьома золотими гудзиками. Поверх дальматика з важкого шовку, коротка з широкими рукавами, вплив „пізнішої” Візантії. Підпоясана оплечієм, прикрашеним намистинами. На шиї гривня, ознака княжого роду.

Голову прикрашує чільце з парчевої биндочки. На ногах тогочасні панчохи і червоні сап'янці.

Г Е Т Ь М А Н Ш А

Найбільшої краси й пишності сягнули козацькі одяги в 17 столітті, як жіночі, так і чоловічі. Чимало тканин були місцевого виробу, деякі коштовні спроваджували з Франції, Італії, Туреччини, Персії.

На ноші гетьманші, абсж одного з головних козацьких старшин — виразно помітний вплив Заходу: спідниця замість плахти, блюзка замість сорочки. Блюзка біла, гаптована білими нитками, з широким рукавом. Спідниця з важкого шовку. Корсетка коротка, тісно облягає стан, шнурована. „Байбарак” — свита, плащ, з тяжкої квітчастої тканини, з широкими маншетами, відлогами на рукавах, та вилогами іншої барви. Шию оздобляє бурштинове намисто, з дукачем. На голові очіпок, поверх якого майстерно пов’язана — намітка — святочне вкриття голови. Форма пов’язки залежала від смаку жінки.

Взуття — черевики-сап’янці, або чобітки.

Ш Л Я Х Т Я Н С Ь К И Й

Цей стрій вбирала дівчина в звичайні, буденні дні. Голова перев'язана широкою оздобленою стрічкою. І стилем, і кроєм сорочка наближена до селянської, але пошита із шовку. Рукави прикрашені вирізами. Корсетка обшита шовком тієїж самої барви. Вона тісно зацібнена в поясі, розхилена в горішній частині. На шиї — намисто з двох разків коралів. Спідниця складена з шовкової тафти. Запаска-попередниця, сіра. На ногах — короткі білі панчохи, прикрашені вишивкою, черевики — на закаблуках.

Збираючись до церкви чи на гостину, молода шляхтянка накидала ще на себе байбарак з шовкової „мори” — маншети, вилоги і попередниця з квітчастої парчі. На голові чільце із золотої парчі, оздоблене намистинами. Позаду спадають на плечі різнокольорові стрічки. Сережки-ковтки золоті, з коралем, з підвисниками бароксового стилю. Намисто коралеве, а різьблений підвисник на масивнім ланцузі.

М І Щ А Н К А

Стрій складається з двох частин: сукні й байбарака. Верхній байбарак у даному костюмі з сірого сукна, заплнений в стані на пряжку і зі сукні з тонкої вовни. Сукня скроєна, як і байбарак, але вона ціла, невідтинана, долиною обшита золотим шнуром. Накриття голови — „кораблик” — із хутра, верх кораблика з шовку, кольору байбарака. Позаду причеплена кокарда з двома довгими кінцями. Намисто з червоних коралів, з дукачем по середині.

Взуття — високі шнуровані черевики.

ОДЯГИ ВИКОНАЛИ ПАНІ:

*Л. Артимишин
Х. Воевідка
Н. Гореча
З. Захарченко*

*Х. Навроцька
М. Савицька
Н. Терешковець*

МОДЕЛІ — УЧАСНИЦІ ПОКАЗУ:

*Л. Абрамюк
М. Базарко
М. Воевідка
О. Крупська
Л. Кравчук*

*М. Малиновська
М. Навроцька
Х. Перфецька
В. Терашковець
Т. Рожанковська*

COSTUMES MADE BY:

*L. Artymyshyn
H. Horecha
C. Navrocky
M. Savysky*

*N. Tereshakovec
C. Voyevodka
Z. Zacharchenko*

COSTUMES MODELED BY:

*L. Abramiuk
M. Bazarko
O. Krupska
L. Krawchuk
M. Malynovska*

*M. Navrocky
C. Perfeky
T. Rozankowsky
V. Terchakovec
M. Voyevodka*

DESCRIPTION OF HISTORICAL GARMENTS

S A R M A T I A N

This is the earliest costume among those presented in this show. It dates back to the 4th or 3rd century. B. C., and although the face is not covered, the dress bears noticeable south-eastern influences. The garment consists of a long girded chemise; the seams joined with a brocade ribbon and the sleeves and hem covered with beads and gold disks. The head covering is a long scarf, with decorated edges, falling loosely over the shoulders. Other ornamentation includes a head band of silk ribbon; a necklace of blue Egyptian jasper; and soft leather shoes ornamented with beads and gold disks.

ANCIENT RUS'

(Redwhite and black-white)

The 6th century costume is made of linen with the pattern imprinted by means of a wood cut. This was the everyday garb for the Slavic women of Rus' and is striking in its simplicity of design, its relative lack of ornamentation and its apparent adaptability to freedom of movement. Its design is consonant with the necessities of everyday life in the 6th century: the simple, loose chemise joined with embroidery; the inserted wedges at the sides; the leather belt with attached pouches for everyday necessities such as flint, knives or combs; the moccasins and leggings, all contributed themselves to facility in working, hiking and hunting. The dress was enhanced somewhat with gold and bronze trinkets, shells and glass beads. Although there was no headdress, the hair was braided with gold rings and large earrings, as well as bracelets, were worn.

PRINCELY PERIOD OF UKRAINIAN-RUS' THE ATTIRE OF PRINCESS OLHA

This beautiful costume which is referred to as "Olha's" reflects the prosperity and power of the Kievan Princely State of the tenth century.

The attire consists of three main parts: a tunic, a dalmatic and a mantle. The tunic, a loose plain gown, distinguished itself by its long sleeves, which were pulled up and tied above the elbows, forming a puff which then descended into a narrower sleeve, with broad brocaded oversleeves at the wrists. The tunic as a basic under-cloth was covered by the dalmatic.

The dalmatic, showing strong Byzantine influence, was narrow, cut open at the sides, edged with a wide decorative border and had inserted bell sleeves. A broad sash, matching the border or the dalmatic, was worn at the waist with an embroidered handkerchief tucked into it. A wide woven gold collar worn about the neck and shoulders, was a sign of princely status.

The mantle was a capelike outer garment worn over the dalmatic, made of rich brocade and buckled with a "fibula", a round clasp, on the right shoulder.

The head was covered with a wimple, a veil wound around the head and neck and falling over the shoulders and back. On top of the wimple a red velvet cap was worn, decorated with pearls, as well as a plated enamel crown set with precious stones and pearls. White hose and decorated slippers covered the feet and legs.

THE BOYAR (NOBLE) WOMAN OF THE TWELFTH CENTURY

The garb of the Boyar woman differed from that of Princess Olha in that it consisted of only two garments, the tunic and dalmatic having been joined into one beautiful garment. This one garment had narrow sleeves and was made of rich fabric with gold thread patterned into the cloth. Its hem is covered with a gold mesh and not a border which was apparent in the foregoing costumes. A mantle of soft velvet was the outer garment. It had a narrow gold border and was buckled at the neck in the center and therefore was shorter in the front. A wimple was worn around the neck and head with an end falling over the right shoulder. On top of the wimple a cap and diadem were worn. Soft pointed slippers were worn on the feet.

A cross is held in the hand as a symbol of the now deeply-rooted Christian faith.

YOUNG GIRL OF NOBLE FAMILIE

The attire of the young girls of the Princely period differed little from that of their elders.

As in the previous garments, there is the same tunic with oversleeves as the wrists. The dalmatic is long, adding distinction to the young wearer. The dress is cut high around the neck and basted with a broad border in the form of a collar. Adorning the front is a sash decorated with semiprecious stones, while the sleeves are enhanced with medallions. A long white scarf and soft slippers are worn.

COSTUME OF GALICIAN-VOLHYNIAN PRINCESS

(wife of Prince Roman Mstyslavych)

This costume basically does not differ from those worn in Kiev, then the center of material and spiritual culture. It is interesting to note that Kievan ornaments have been found in the graves of women as far away as Pomerania.

This attire consists of a richly decorated tunic-chemise with gold embroidered oversleeves fastened with three gold buttons. The short silk dalmatic, with its wide sleeves, shows the influence of later Byzantium. A distinctive feature of this costume were the hollow, gold and enamel earring which very fashionable at this time. A large gold mesh collar, the sign of princely status, was worn around the neck.

The head is adorned with a snood of brocade ribbon, embroidered with gold thread and beads. The white hose and red leather shoes are characteristic of this period.

THE COSSACK PERIOD OF UKRAINE

DRESS OF A HETMAN'S WIFE

The costumes of the Hetman-Cossack period reached the height of their splendor in the 17th century. Many local fabrics were used, but the more expensive ones were imported from France, Italy, Turkey and Persia.

The attire of a Hetman's wife, as well as that of the wives of the higher officers, show a marked Western influence: a heavy silk skirt replaced the winding cloth and a blouse replaced the chemise. The white blouse, with wide, billowy sleeves, was intricately embroidered with white thread. The laced corset is short and tightly fits the bust. The coat is made of heavy, flower-patterned fabric, with the wide cuffs and the epauletts made of a different color. An amber necklace with pendants hangs about the neck. A veil, arranged to suit individual tastes and preferences, covers a cap. Short boots or half-shoes constituted the footwear.

YOUNG NOBLEWOMAN

The noblewoman's everyday attire consisted of a chemise similar in style and cut to that of the village women, except that the noblewoman's was tailored of silk. It had sleeves adorned with intricate embroidery. The corset, bordered with silk of the same color, was clasped tightly at the waist and left open at the top. At the neck a necklace of two kinds of beads was worn and on the head a wide, ornamented band was wound around the hair. A skirt, made of taffeta, was covered by an apron. Embroidered white hose and high heeled shoes were also well liked.

Dressing for special occasions, for church or for a visit, she would don a silk coat; the cuffs, epauletts and front being flower-patterned brocade. She would also adorn her head with a head band, with multi-colored ribbons flowing down her back. She wore earrings and a chain necklace of gold and coral, both with pendants in the Baroque style,

THE TOWNSWOMAN'S DRESS

The townswoman's costume had two basic garments: a dress and a coat. The princess style dress of thin wool was decorated down the front and at the hem with a design patterned of gold cord. The outer coat of heavier gray wool, in style similar to the dress, was fastened at the waist with a large clasp. The collar and cuffs were of the same fabric as the dress.

The fur cap had a silk crown and a large silk bow in the back. A coral and gold coin necklace and high laced shoes completed the commonly worn accessories.

Успіхів у праці

— б а ж а є —

Др. ЯРОСЛАВ ВОЄВІДКА

Успіхів у праці

— б а ж а є —

інж. МИРОН ЛЕПКАЛЮК

УСПІХІВ У ПРАЦІ

БАЖАЮТЬ

Др. СТЕФАНІЯ і ВОЛДИМИР ГУК

БАГАТО УСПІХІВ У ПРАЦІ

БАЖАЮТЬ

Др. РОМАН і ОЛЬГА ГРАБ

УСПІХІВ У ПРАЦІ

б а ж а є

СОФІЯ і Др. ЯРОСЛАВ РОЖАНКОВСЬКІ

П р и в і т

в і д

ОЛЬГА і Др. РОМАН МОРОЗ

П Р И В І Т

в і д

Марія і Др. РОМАН КУЗІВ

П Р И В І Т

В І Д

НАНИ і Др. РОСТИСЛАВА СОЧИНСЬКОГО

УСПІХІВ БАЖАЄ

Др. ВОЛОДИМИР ОНУФЕРКО

П р и в і т

Др. ОСИП і ІРИНА ЛЮБЧАКИ

П р и в і т

Др. СТЕПАН ВОРОХ

БАГАТО УСПІХІВ У ПРАЦІ

— бажать —

ІКА і Др. БОГДАН ОЛЕСНИЦЬКИЙ

ПРИВІТ ВІД ЖІНОЧОЇ СЕКЦІЇ

ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА

В

Ню Йорку

СКЛАДАТИ ГРОШІ ЧИ ПОЗИЧАТИ
найкорисніше у:
Федеральний Кредитовий Кооперативі

“САМОПОМІЧ”

В НЬО ЙОРКУ
98 Друга Авеню Н. Й. С.
TEL. GR 3-7310

MODERN AIR CONDITIONED CHAPELS

Peter Jarema

FUNERAL HOME

129 EAST 7th STREET (BET. 1st AVE. & AVE. A.).

NEW YORK

ORegon 4-2568

BRODY MEAT PRODUCTS, Inc.

CHOICE MEATS, POULTRY AND PROVISIONS

HOME MADE BOLOGNAS AND SAUSAGES

96 SECOND AVENUE

NEW YORK, N. Y. 10003

TEL.: GR 5-5052

ALMOHR CO.

TEXTILE AND IMPORTED ARTICLES

**Вовняні хустки, матеріали, кераміка, криштал,
друковані, вишивані обруси, тепла білизна, светри.**

136 FIRST AVENUE

NEW YORK, N. Y. 10009

(between 8th & 9th Sts.

TEL. OR 3-3510

АЛЕКСАНДЕР СМАЛЬ

INSURANCE & REAL ESTATE

776 Springfield Ave.,

Irvington, N. J.

Tel.: ES 4 - 4400

БАЖАЄМО УСПІХІВ

Теодор і Стефанія ЛЕШКО

Compliments of

KOWBASNIUK TRAVEL AGENCY

286 EAST STREET — NEW YORK 10009, N. Y.

ESTABLISHED 1920

AIR & STEAMSHIP TICKETS

TO ALL PARTS OF

WORLD

CRUISE ● TOURS ● HOTELS

TOURS TO UKRAINE

GENERAL INSURANCE

Anthony SHUMEYKO

Vera KOWBASNIUK SHUMEYKO

Phones: ALgounquin 4-8779/8717

Привіт від Ольги і Володимира

ДАРМОХВАЛІВ

БАЖАЄ БАГАТО УСПІХІВ У ВАШІЙ ПРАЦІ

ROMAN PARCELS SERVICE

PARCELS SHIPPED TO ALL PARTS OF THE U.S.S.R.

141 — 2nd Avenue ● New York 10003, N. Y.

Between 8th & 9th Streets.

Tel.: GR 5-7430

П Р И В І Т

В І Д

М. Д. Х.

Compliments of

Mary & John Flis

First Avenue

INFANTS' & CHILDREN'S WEAR

106 FIRST AVENUE, NEW YORK CITY

Compliments of

Mr. & Mrs. WILLIAM CHUPA

Compliments of

WOLODYMYR SYDORAK

98 SECOND AVENUE NEW YORK, 10003, N. Y.

ВІТАЄМО ВАШ ПОЧИН І БАЖАЄМО БАГАТО УСПІХІВ

КАРПАТИ

153 SECOND AVE., NEW YORK, 10003, N. Y. Tel. AL 4-1893

ILKO'S MEAT MARKET

PRIME MEATS — POULTRY — PROVISIONS PRODUCTS

PORK SAUSAGE

ingredints

PORK, SALT, PEPPER, FENNEL, SEEDS, SALT PETRE

COOK THOROUGHLY

144 First Avenue New York, N. Y. 10003

Tel. YU 2-6499

MEAT MARKET

KERSHNOWSKY & SON

"WE SPECIALIZE IN ALL TYPES OF HOMEMADE KOLBASSY"

PRIME MEATS & ALL KINDS OF COLD CUTS

111 — 1st Avenue, (Bet. 6 & 7th Street)

New York, N. Y., 10003.

ORegon 7-1210

"THE UKRAINIAN SHOP"

"S U R M A"

11 E. 7th STREET, NEY YORK, N. Y. 10003

MULTI COLORED EMBROIDERED BLOUSES — DMC

COTTON & NEELEPOINT MATERIALS.

MERCURY GIFT SHOP INC.

**IMPORT & EXPORT
WOOLENS — SILKS — COTTON
GENERAL MERCHANDISE**

101 First Avenue (Near 6th Street) New York, N. Y. 10003

власник М. ГОРИСЛАВСЬКИЙ

ДІЯДЕМ

Галантерійна крамниця

МАРІЯ і ВОЛОДИМИР ЗАКЛИНСЬКІ

ВІТАЮ ВАШ ПОЧИН

МАРІЯ КУШНІР

SONYA'S BEAUTY SALON

86 East 4th Street, New York

УКРАЇНСЬКЕ ЛІТОГРАФІЧНЕ ПІДПРИЄМСТВО

Б & Д-іброва С-на

**116 Е. 7-ма вул. — Нью Йорк 10009, Н. Й
Тел. 67 — 36135**

Замовлення виконує швидко, точно й солідно.

Володимир БАРАГУРА

**НА ВИДАННЯ ПРОГРАМКИ
ЗЛОЖИЛИ ПОЖЕРТВИ:**

Др. Керницький Роман	Н. Н.
Др. Кушнір Юрій	Др. Осінчук Роман
Др. Лятишевський Олекса	Др. Падох Ярослав
Др. Макарушка Богдан	Др. Сушків Александер
Др. Малецький Юрій	п. Шевчук Климентина
п. Щербанюк Ярослав	

